

דברות קודש

מאת
נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת וילך - שבת שובה

נאטא

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

פרשת וילך

כל איש ישראל ללכת ולחזק בני אדם אחרים ולעודדם בדברים. ההליכה השנית היא, לקיים מצוות תוכחה במקום הראוי ובאופן הראוי. והליכה השלישית הרמוזה כאן היא הענין של ברכה, לברך ולאחר איש את רעהו תמיד בכל לב ונפש.

גם אני אענה את חלקי בענין זה לקיים השלשה בחינות של ההליכה.

ראשית כל הבחינה של חיזוק, בפרשתנו כתיב (שם פסוקים יט-כא) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל. כי אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותיו זבת חלב ודבש ואכל ושבוע ודשן ופנה אל אלהים אחרים ועבדום ונאצוני והפר את בריתי. והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפניו לעד וגו'.

ומפרש רש"י (שם פסוק יט) את השירה הזאת - האזינו השמים עד

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל (דברים לא א).

כ"ק א"ז מו"ר זי"ע מביא, שהמפרשים ביארו בכמה אופנים להיכן הלך משה רבינו, ומה היתה כוונת ההליכה. האבן עזרא כתב, שהלך אל כל שבט ושבט להודיע להם שהוא מת ושלא יפחדו, וחיזק לבם בדבר מנהיגים יהושע שינהלם אחר פטירתו. ובתרגום יונתן ביאר, שהלך לבית אולפנא, והיינו להוכיחם קודם פטירתו, שיחזיקו בדברי תורה ובאורחותיהם כדבעי, ולתקן מעשיהם אשר נכשלו בהם. עוד מבואר (עיין אבן עזרא שם) שהלך לברך את בני ישראל לפני פטירתו, וככתוב בהמשך 'וזאת הברכה אשר ברך משה' וגו' (שם לג א).

ועל פי דבריהם אלו אמר זקני ז"ל לפרש על פי מה שידוע (תיקו"ז קיא): דאיתפשטותא דמשה בכל דור ודור, ושייך כל ג' בחינות אלו של הליכה בכל איש ישראל בכל דור ודור, והיינו הליכה אחת היא, שצריך

ולאומים תחת רגלינו, וכוונת הכתוב שבמקום שהיום שאנו משועבדים תחת אומות העולם, בקשתינו שיידבר עמם תחתינו ולאומים תחת רגלינו, שהשלטון והנהגה תהי' בידינו.

וחשבתי ש'רגלינו' מרמז על הרגלים שלנו, היום ההרגלים שלנו מושפעים ע"י התרבות המערבית, וארץ 'אמריקא' משפיעה על כל ההרגלים שלנו, כולם רוצים להיות כמו באמריקא. כל כלי התקשורת כאן משפיעים עלינו התרבות של כל הגויים.

ובקשתנו לפני תקיעת שופר שאדרבה שאנחנו עם ישראל נשפיע על כל העולם כולו, ולא שאנחנו נהי' מושפעים מהשפעה של אומות העולם.

וזה יש לי לעורר שלאחרונה נפרץ הדבר ביותר שמיום ליום משתנה לגריעותא ענין הלבוש בכרם בית ישראל הן בנשים והן באנשים, עד היום ידענו שבענין הצניעות יש לעורר את הנשים, אך כיום נראה שצריך כבר לעורר גם את האנשים הן גדולים והן קטנים שמתלבשים בלבושים שונים ומשונים שלא שיערום אבותינו, ועל כל ראש בית אב לעורר בין כותלי ביתו על חובת

וכפר אדמתו עמו. וכתב עוד (שם פסוק כא) וענתה השירה הזאת לפניו לעד - שהתירתי בו בתוכה על כל המוצאות אותו. וצריכים להבין למה התורה מכנה מילים כאלה שיר, ושמעתי פעם מגיסי הרה"ג רבי חיים יהודה פאללאק שליט"א רב קהילת חסידים בסטעטען איילנד, שאמר בענין השירה, שכל שיר מורכב מתווים נמוכים ותווים גבוהים, ואם שומעים רק חלק אחד, לא מובן איך יקרא זאת שיר, שירה הוא תמונה המושלמת עם התווים הנמוכים וגבוהים גם יחד.

והחלק הזה של הצרות הם התווים הנמוכים, וביחד עם הבשורה של הגאולה נקרא שירה. כמו כן אנו נאמר, שהנה עברנו בשנה שעברה צרות רבות ורעות בבחינת הסתר אסתיר, אבל אנו מבינים שהוא רק חלק מהשיר, ובעזרת השי"ת נזכה להשלים השירה בגאולתנו ופדות נפשינו.

על הבחינה של וילך שהיא תוכחה, נגיד כמה דברים שצריכים להתחזק בעניינים אלו, בשעת אמירת למנצח שלפני תקיעת שופר עלה בלבי רעיון על הפסוק שאומרים (תהלים מז ד) ידבר עמם תחתינו

הלבוש הראוי והמכובד לבן מלך מזרע ישראל, ושח"ו לא יתנו לרוח הרחוב הגס להכנס לתוך הבית.

והנה כשאנו לובשים בגד צריכים לחשוב, האם הבגד הזה הוא מלבוש שמכריז 'שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמוני כמשפחות האדמה', או שהבגד מכריז ואומר שאני רוצה להיות ככל גויי הארץ, אנחנו אומרים בימים אלו 'אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכינו לעבודתיך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת', האם הבגדים מכריזים ששמך הגדול והקדוש עלינו קראת, או שלא ח"ו.

עוד יש לעורר דהנה ישנם אנשים שרוצים שנרחיב בית מדרשינו כדי שיהיה ארבע חדרי תפילה כדי שנוכל לעשות תפילת שחרית כל רבע שעה, ניגש אלי יהודי ואמר, שהוא חושב שסדרי התפילה בבית מדרשינו מצויינים, בהסבירו שמקומות תפילה שיש להם ארבעה חדרי תפילה, אנשים נכנסים ותופסים קדיש בחדר אחד, ברכו בחדר השני, קדושה בחדר השלישי, וקריאת התורה בחדר הרביעי, בתוך רבע שעה הוא גומר את כל התפילה.

אני רואה הרבה אנשים שנכנסים לבית המדרש וניגשים לבעל תפילה לראות איפה אווזים, אם הבעל תפילה אווז בתחילת התפילה עולים למעלה בעזרת נשים ומחפשים מנין שאווז בשירת הים מיד לפני ברכו, או לכל הגרוע בברכת קריאת שמע וכי לזאת תפילה תקרא.

צריכים להקפיד להתפלל במנין מתחילתה ועד סופה, ואיתא בחז"ל (ברכות ל:) חסידי הראשונים היו שוהין שעה אחת לפני התפילה ושעה אחרי התפילה, ואמנם שזה קשה קצת לכל לקיימו אבל לכל הפחות שנגיע בתחילת התפילה.

כבר הזכרתי כמה פעמים בשם הרה"ק רבי דוד"ל בידרמן מלעלוב זי"ע על גודל הענין בלבישת תפילין דרש"י בסוף התפילה, שאז הזמן של ירידת השפע, סוף התפילה הוי זמן ירידת השפע ואנשים עוזבים בזמן שיוורד השפע, תחילת התפילה הוא על הרוחניות, השפע יורד בסוף התפילה ואז כבר לא נמצאים, הלא רוב האנשים עיקר התפילה הוא על הגשמיות, וכשמורידים השפע כבר לא נמצאים, ולכן מה יש להתעורר בענין נחוץ זה להתפלל כדת וכנכון מתחילה ועד גמירא.

ונשאר לנו רק הבחינה של וילך
שהוא ענין הברכה, ורצוני לאחל
לכולם רב ברכות ושנזכה לכל
ההשפעות, בני ברוכי, חיי אריכי
ומזוני רוויחי וסייעתא דשמיא,

שנזכה לגמר חתימה טובה ולשנה
טובה ומבורכת, ושנזכה לראות
עבודת הכהן הגדול בבית המקדש
בביאת גוא"צ בב"א.

מתוך דרשת שבת שובה פרשת וילך תשפ"ב

שב"ק פרשת נצבים תשפ"ב

שולחן הטהור ליל שב"ק

כאילו הקריב חמאת', וכהא דיומא (פ"ו): 'אבל הקדוש ברוך הוא, אדם עובר עבירה בסתר מתפייס ממנו בדברים, שנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ולא עוד אלא שמחזיק לו טובה, שנאמר וקח טוב, ולא עוד אלא שמעלה עליו הכתוב כאילו הקריב פרים, שנאמר ונשלמה פרים שפתינו'.

ועדיין על אף גדולת המחשבה והדיבור מכל מקום צריך שיראה שהמחשבות והדיבורים יביאו אותו לקיום המצוות בפועל שהיא עיקר עבודת ה', וזה שאמר הכתוב 'בפיך ובלבבך לעשותו', היינו שהדיבור בפה והמחשבה בלב יביאוהו לידי העשייה בפועל של המצוות.

וב"ק מרן אאזמו"ר זי"ע אמר פעם בשינוי הלשון שאצל כל הקרבנות כתבה התורה 'והקרבתם' וגו', אבל בקרבנות המוספין של ראש השנה כתוב (במדבר כט, א-ב) ובחודש

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאת הוא ממך ולא רחוקה הוא, לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה, ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבור לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה, כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו (ל, יא-יב-יג-יד).

הנה ב"ק אאזמו"ר זי"ע דיבר פעם מחשיבות המחשבה אצל בני ישראל, והזכיר את דברי הגמרא בקידושין (מ.) 'מאי ולחושבי שמו, אמר רב אסי אפילו חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה', והוא ענין מחשבה טובה שהקב"ה מצרפה למועשה.

ובענין הדיבור מצינו ג"כ איך גדולה חשיבותה, וכהא דאמרו חז"ל (מנחות קי.) 'כל העוסק בתורה חמאת

המפרשים נחלקו בכיבור פרשה זו של 'כי המצוה הזאת וגו' כי קרוב אליך הדבר' לאיזה מצוה ולאיזה דבר הכוונה, וברש"י ביאר בפשטות שהכוונה לתורה, וברמב"ן כתב שהכוונה למצות התשובה, ובספורנו ביאר כדרך הרמב"ן, ומבאר הכתוב 'בפיך ובלבבך לעשותו' שקודם צריך להכיר בלבבו את החטא ואת האל יתברך שחטא לו, ואח"כ להתחרט ולהתודות על כך בפה.

ובאור החיים הק' ביאר הפסוקים 'לא בשמים הוא' וגו' ולא מעבר לים הוא' וגו', שנתכוין הכתוב בזה לב' פרטי המניעה לבוא לשלימות התורה, הא' הוא מצד השגת ידיעת התורה עצמה, והשנית מצד קיום מצוותיה, שכנגד מניעת ידיעת התורה אמר 'לא נפלאת היא' וגו', שלא נחשוב אשר אין אפשר לבוא לשלימות התורה כיון שרק משה רבינו זכה לכך בשמים לאחר שלא אכל ולא שתה, ולכן כנגד העדר השגתה אמר 'לא בשמים הוא' וגו' וכמו שהיה בתחילת קבלת התורה, שהרי משה רבינו עלה לשמים ולקחה לנו והנה היא לפנינו, ועכשיו אין שום מניעה לאחר שהיא פה בארץ, וכנגד מניעת השגת קיום מצוותיה אמר 'לא רחוקה', וחזר ופירוש מה היא הריחוק

השביעי באחד לחודש וגו' 'ועשיתם עולה לריח ניחוח', והיינו שבכל השנה יש חשיבות גם במחשבה ובדיבור, אבל בראש השנה אין מספיק בכך וצריך להשתדל בעיקר בקיום המעשים.

וחשבתי להוסיף על דבריו שבחינה זו מוזכרת גם הפסוקים הקודמים, שהתחיל 'לא בשמים הוא' אמר' היינו ענין הדיבור, וכן 'וישמיענו אותה' היינו ענין המחשבה, ו'נעשנה' היינו ענין המעשה, ונתכוין בזה שבל נחשוב אשר אין במציאות לבוא על ידי הדיבור והמחשבה גם לקיום המעשים בפועל, אלא 'כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו' היינו לבוא לידי מעשה.

כתב החיד"א (חומת אנך מסות אות ב) שהס"ת של ארבעת התיבות 'לא יחל דברו ככל' וגו' הוא אלול, והיינו שאם שומר את דיבורו שיהא כראוי אזי יש כוח לדיבורים היוצאים מפיו שיקיימם הקב"ה, וכ"ק אאזמו"ר זי"ע היה נוהר בשבת האחרונה של השנה מאוד שלא לדבר אלא בלשון הקודש דברים הנצרכים, ואולי שלזה כתבה התורה 'בפיך ובלבבך לעשותו', והיינו שאם יהא נוהר 'בפיך' שיהא כראוי, אזי יזכה להמשך 'ובלבבך לעשותו' שיקיים הקב"ה את דיבוריו.

שאחד תלה פעם פתק בחדר הקפה שבביהמ"ד וכתב עליה: "לכלכת - אתה לא מלאך, לא ניקית - אתה לא בן אדם", ויש ללמוד כן גם לענין הליכוד ברוחניות, והיינו שאיננו מלאכים ולכן יכולים לחטוא, אבל אם איננו עושים תשובה כמצופה מאתנו, אזי איננו בני אדם.

ובגמרא ראש השנה (ה.) נחלקו מתי הוא זמן מעשר בהמה, אם בחודש אלול או בחודש תשרי, ואיתא בספח"ק (עבודת ישראל בשם הרה"ק הרבי ר' אלימלך ז"ע) שביאור המחלוקת הוא מתי הוא הזמן הראוי ביותר לעשיית התשובה, שלמד מ"ד אם האדם המתין ועושה תשובה רק בר"ח באלול הרי זה 'מעשר בהמה' כיון שלא בא לחודש אלול לאחר התשובה, והמ"ד השני סובר שאם לא עשה תשובה בחודש אלול אלא שהגיע לחודש תשרי קודם התשובה אזי דינו כ'מעשר בהמה', והיינו שכמו שאמרנו לעיל שאם הוא מגיע קודם שניקה את עוונותיו אזי אינו בן אדם אלא דינו ח"ו כבהמה.

ויעזור השי"ת שנוכה לתשובה שלימה, ושנוכה לקיים את כל המצוות במחשבה דיבור ומעשה, ושנוכה לגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ כב"א.

ואמר 'לא מעבר לים הוא לאמר' וגו', פירוש כמו שאירע למשה רבינו, שהגם שעלה לשמים והוריד את התורה, עדיין נמנעו ממנו השנת קיום מצוותיה התלויות בארץ, שהם כמעט רוב מצוות התורה, מה שאין כן הם השיגו לעבור את הים ולבוא אל הארץ ולקיים את מצוותיה.

בבלי יקר מבאר בכוננת הכתוב 'לא בשמים' וגו', כי מצד רוממות האל יתברך נמצא שהתשובה נפלאה הוא מאוד, כי כל בעל המגרש אשתו לא ישוב לקחתה לאחר שנממאה, ואיך יקרב מלך רם ונשא אליו אנשים החוטאים בנפשותם, שסרו מאחריו וזנו אחרי אלהי נכר, ולכן אמר 'לא נפלאה' וגו', על דרך שנאמר (תהלים קג, יד) זכור כי עפר אנחנו, כי מצד החומר אנו חוטאים, וכדאיתא בקהלת (ו, ב) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ולכן מן הראוי שיקבל הקב"ה את התשובה, ולכן כתוב 'לא בשמים הוא' כי אינה מצויה בצבא מרום הרוחניים, כי אם אצל בני אדם אשר מעפר יולדו, ועל כן מצד הקב"ה נמצא שהתשובה הוא דבר ראוי ומתקבל.

ושמעתי בשם המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א,

קידושא רבא בצפרא דשבתא

הצלחתו רק ביום ראש השנה עצמה, וממילא יצליח בכל ימות השנה הבאה.

וב"ק אאזמו"ר זי"ע אמר לבאר הפסוק (דברים י יב) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו וגו', שאין 'ועתה' אלא לשון תשובה (ב"ד כא ו), והיינו שבהגיע האדם לעשות תשובה על כל מעשיו תעלה עליו מורא, ולכן צריך שיעשה תשובה רק על מעשיו של עכשיו, וממילא ימחול לו השי"ת על כל מעשיו.

והמשיל משל למי שרוצה לכוין פירוש המילות של כל התפילה, בוודאי שבתחילה לא יצליח מפחד העול הכבד שקיבל על עצמו, והעצה לזה שיתחיל לכוין רק תיבה אחת, ואח"כ עוד תיבה עד שיגיע לכוונת כל התפילה.

ויעזור השי"ת שנוכה לתשובה שלימה, ולכתיבה וחתומה טובה, ולשנה טובה ומבורכת, כביאת גוא"צ בב"א.

אתם נצבים היום כולכם וגו'. אנו עומדים עכשיו בשבת האחרונה של השנה, ואיתא בספח"ק שבשבוע האחרון של השנה אפשר לתקן בכל יום את כל הימים של ימות השנה, ובשבת אפשר לתקן את כל שבתות השנה, ושמא ירא האדם מגודל העבודה, ואיך יוכל להעלות ולתקן את כל מעשיו בשנה החולפת, וכמו כן בראש השנה שאנו מתפללים בו שנוכה כולנו לשנה טובה ומבורכת, גם יחשוב האדם שאין הוא ביכולת לדבר גדול כזה.

וצריך לידע אשר זהו מתחבולות היצר להפחיד את האדם מעבודה זו, ולהעלות מורא בלבו שאין הוא ראוי לכך.

ועל זה באה התורה באומרה 'אתם נצבים היום', שבאמת צריך הוא לתקן רק את מעשיו של היום ההוא, ועל ידי כך ממילא יותקנו כל ימי השנה, וכן בראש השנה יתפלל על

דעווא דרעוין

החדשה אזי יש בחינה של 'שיר חדש', וכן בהמשך המזמור (שם י) 'אמר בגוים ה' מלך' היינו המלכת השי"ת על כל הברואים, 'אף תיכון תבל כל תימוט ידין עמים במישרים', שמרמו על יום הדין שבו מביא השי"ת את כל העולם כולו בדין, וכן בסוף המזמור 'לפני ה' כי בא כי בא לשפוט הארץ ישפוט תבל בצדק ועמים באמונתו'.

ובן נרמז בשם היוצא מ'אנא בכוח', שהוא 'קבל רינת עמך שגבינו טהרינו נורא' ר"ת קר"ע שט"ן, והם כמותם הפסוקים שאומרים קודם תקיעת שופר שהר"ת שלהם הוא קר"ע שט"ן.

הנה העולם נברא בכ"ה באלול, וביום השישי נולד אדם הראשון, ויוצא שנוולד ביום ראש השנה שיוצא ששה ימים לאחר כ"ה באלול, ותיכף ביום הראשון להבראו חטא בעץ הדעת, וגרם בכך לשבירת הכלים עירוב טוב ברע, ואיתא בספ"ק (אורה לחיים לך-לך בשם הכעש"ט הק) בביאור מה דאיתא בגמרא (שבת עה.) 'שוחט משום מאי מיחייב, משום צובע', דאיתא שם בתום' דקאי על שוחט דעלמא,

הנה אנו עומדים עכשיו בשבת קודש פרשת נצבים אשר היא האחרונה שבשבתות השנה, ואיתא בזוה"ק (שמות יתרו פה.) דכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, שכל הימים הבאים לאחר השבת מושפעים מיום השבת הקודם, ונמצא ששבת זו כוללת בתוכה את היום הגדול ראש השנה הבאה עלינו לטובה.

ובסידור האר"י כתב הרב יעקב קאפיל בהקדמה לתפילת קבלת שבת, שו' המזמורים שאנו אומרים בליל שבת קודם לכה דודי, באים כנגד ו' ימי השבוע להשפיע לכל אחד מהם, וכל אחד מימות השבוע מקבלת את כוחה מהמזמור שכנגדה, ונכלל בזה גם קדושת יום השבת בשבוע הבאה.

ועוד מובא שו' ימות השבוע נכללים כל אחד בשם אחד היוצא מאמירת 'אנה בכוח' קודם לכה דודי.

וחשבתני שלפי זה יוצא שאם ראש השנה חל ביום שני בשבוע, אזי הוא כנגד המזמור השני 'שירו לה' שיר חדש' וגו' (תהלים צו), ובא לרמז שבבוא ראש השנה בתחילת השנה

האומר לחבירו בחר לך חלק יפה בנחלתי, ומעמידו על חלק היפה ואומר לו את זה ברור לך, ודקדק שם דאין שייך ענין ברירה אלא בין שני חלקים טובים שהאחד טוב מחבירו, אבל בין חיים למוות לא שייך בחירה שכן מי הוא פתי שיבחר במוות.

וביאר שם עפי"ד הרמב"ן בשער הגמול שהשכר שהשי"ת נותן בעד קיום המצוות הוא לכל אחד כפי רצונו ומטרתו, דלמי שרוצה לבוא על ידי קיום המצוות לרביקות בה, אזי שכרו שיבוא לידי כך, ומי שרוצה לבוא עי"כ לעושר וכבוד, אזי יזכה לכך אלא שישאר מרוחק מחי החיים ית"ש, ובוה מפרש הפ' 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם', שכל אחד זוכה למה שנקרא אצלו 'חיות', וכן פירוש הפסוק פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון' (תהלים קמה טז) כנ"ל שרבש"ע משביע לכל אחד לפי רצונו, דהיינו לפי מה שהוא רוצה.

ובזה מבאר כאן בפסוקים 'החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה', שהשי"ת נותן לפניך את הבחירה בין חיים נצחיים לבין מוות שניתן לרשעים, שצדיקים לעולם קרויים חיים ורשעים להיפק, 'הברכה

דהכוונה בזה ליצה"ר שמסית ומדיח את האדם על עבירות שהם מצוות ועל מצוות שהם עבירות, ואולי שהעבודה בראש השנה הוא לתקן את כל העירובים האלו שפגמנו בהם בשנה שעברה שיסודם מחטא עץ הדעת.

ואפשר שלזה נתכוונה התורה בפרשתן 'ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע' (דברים ל טו), אלא 'ובחרת בחיים' (שם פסוק יט), היינו שכרר בין הטוב לרע ויבחר בטוב ולא ברע, ועי"ז יזכה לחיים, שהלא כל הענין של מיתה נקנסה על האדם לאחר שחטא בעץ הדעת, וכשיבחר בטוב ויתקן חטא זו יזכה לחיים.

ואפשר שלכן אנו מזכירין בנוסח התפילה בעשי"ת 'זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים' וכו', שבימים האלו יכולים לזכות לחיים ע"י שאנו מתקנים חטא עץ הדעת.

ודרכי להזכיר בימים האלו את דברי בעל ערוגת הבושם בפסוק 'ובחרת בחיים', שכתב שם ברש"י ד"ה ובחרת בחיים וז"ל: 'אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם

לנו ממוין, שכן בני ישראל אינם צריכים לממון בשביל מעדני ותפנוקי העולם הזה, אלא לעבוד בהם את השי"ת ולקיים את מצוותיו ברחבת ידים. ואפילו כשהם מבקשים על ענינים גשמיים כל כוונתם לשם שמים.

ובן מה שאנחנו מיחלים ומתפללים לבנות בעז"ה בנין ביהמ"ד חדש, אין כוונתינו בזה להרבות כבוד לעצמינו בריבוי עם דווקא, אלא שנוכל ללמוד ולהתפלל ברחבת הלב מתוך הרחבה, וזהו עיקר העבודה בראש השנה להתפלל שנוכל לעבוד את השי"ת באין מחסור כל.

ויה"ר שהתפילות יתקבלו לרחמים ולרצון, ושנוכה לכתובה וחתימה טובה, ולשנה טובה ומבורכת, ושיקיים בנו 'תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה', ושנוכה לביאת גוא"צ בב"א.

והקללה' היינו המצוות בעוה"ז והעונשים בעוה"ב, ויש ביד האדם לקיים המצוות או על מנת לקבל פרס או למען דביקות בהשי"ת, 'ובחרת בחיים' שתקיים מצוות בשביל לדבוק בחי החיים ית"ש, 'למען תחיה אתה וזרעך', שהדבר הזה יש בידו להוריש לזרעו אחריו, ומבאר את החיות מדביקות בה' שהוא 'לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו כי הוא חיך ואורך ימך' וגו', ע"כ.

ובזה יש לפרש 'זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים', והיינו 'חיים' של חיות בדביקות בה' ולא בגשמיות העולם.

ורגיל אני לומר בשם כ"ק אאזמו"ר זי"ע מה שהיה אומר בשם צדיקים מה שאומרים בנוסח התפילה לימים הנוראים 'ובכן תן פחדך' ובכן תן כבוד', שהכוונה ב'תן' הוא שיתן

ראש השנה תשפ"ג

בדרשה לפני תקיעת שופר

זה, ומורה על צימצום, ו'תקיעה' מורה על התפשטות אור פני מלך חיים להחיות את העולמות, ודרשו חז"ל (ר"ה לה). שיהא תקיעה קודם לתרועה ולאחר התרועה, ונמצא שמידת הדין המורה על צימצום יש לפניו ולאחריה התפשטות של רחמים וחסדים.

ואיתא במדרש (כ"ר פי"ב ט"ו) שעלה במחשבה של הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדת הרחמים, והקדימה למדת הדין, וצ"ע שהרי הקב"ה אינו כבני אדם המשנים את מחשבתם לאחר זמן, ומה היתה בכוונה תחילה ולמה שינה את דעתו מאז.

ובספח"ק מאור עינים (לך-לך) מבאר שבאמת היתה בדעתו של הקב"ה לברוא את העולם רק במידת החסד, כמו שנאמר (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה, אלא שאין ביכולת של

הנה באמת הכנתי דרשה לומר קודם לתקיעת שופר, אלא שקיבלתי בערב יו"ט כמה שיחות מלפון שגרמו לכך שאשנה את תוכן הדרשה, ואחד מהם היה של הבחור החתן המיל"ח ניו"ו, שאמר לי בשם הבני יששכר (לחודש תשרי מאמר ג דרוש י) על הפסוק (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה, ומביא מש"כ במדרש (ויק"ר פכ"ט ד) 'אמר ר' יאשיה וכי אומות העולם אינן יודעין להריע, כמה קרנים יש להן כמה סלפנים יש להן כמה בוקינום יש להן, ואתה אומר אשרי העם יודעי תרועה, אלא אשרי העם אלו ישראל שיודעין לרצות את בוראם בתרועה, מה עושה הקדוש ברוך הוא, עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים', ע"כ.

ומבאר שם מה הענין בזה שהקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, שכן קול ה'תרועה' הוא ילולי יליל כמה קולות קצרים זה אחר

ש'יודעי' רומז לחיבור כענין 'וידע האדם את חוה', ורומזים בזה להקב"ה שכמו שבשעת בריאת העולם שיתף מידת הדין למידת רחמים, וכל מה שהנהיג אז את מידת הדין היה רק למען נוכל לסבול את גודל מידת הרחמים, כמו כן יעמוד עכשיו מכסא דין וישב על כסא רחמים, ע"כ.

ומה שגרם לי להזכיר את הדברים האלו של הבני יששכר עכשיו בזמן תקיעת שופר, הוא מפני שבילי שבת העבר הוצרך אחד ממתפללי בית מדרשינו להיכנס עם בנו לבית החולים, וביום ראשון (ערב י"ט) התקשרתי אליו לשאול בשלומו, וסיפר לי איך שמצא שם בבית החולים הרבה אנשים מעירנו, ובינם אחד ממתפללי בית מדרשינו שעדיין נמצא בבית חולים בראש השנה. גם סיפר לי שהכינו שם לסעוד סעודות שבת כיד המלך ברחבות, וסעדו כולם ביחד מכל העדות והמגזרים השונים כאיש אחד בין חרדים מאוד ובין כאלו שחובשים לראשם כיפה בהכנסם לביהמ"ד.

וחשבתי על גודל הנחת רוח שיש לרבש"ע מכך שגם בבית החולים מקום של דין וצימצום יש כ"כ הרבה חסד ורחמים, ובוה יש לנו

העולם הזה לסבול ולקבל את גודל מדרגת החסד שיש בשמים, ולכן הוצרך הקב"ה כביכול לצמצם את חסדו, ומשל לאדם שאינו יכול להביט על אור השמש אלא על ידי מסכים המבדילים, ולכן הוצרך לבוא למידת הדין שתצמצם את החסד.

וזה הביאור למה שמקדימין תקיעה המורה על ענין ההתפשטות של רחמים וחסדים, שהיה בדעתו של הקב"ה לברוא בהם את העולם, ואח"כ כשראה שאין דבר זה ביכולת מגודל מעלת החסד, ולכן שיתף מידת הדין לצמצמה ולכן תוקעין אחריה תרועה המורה על הצימצום.

וחשבתי להוסיף לפי דבריו הק' ולבאר מהו ענין התקיעה שלאחריה, שכן על העתיד לבוא כתוב (ישעיה כו יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו', 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד', שאז נהיה ראויים לאותה מידת החסד שרצה הקב"ה להשפיע בעולם, ולא נצטרך לצימצומים, ולכן תוקעין אח"כ תקיעה המורה על התפשטות הרחמים שתהיה לעתיד לבוא.

ובזה מפרש הבני יששכר הפסוק 'אשרי העם יודעי תרועה',

לאחר מכן איך שהוא עובד בתיקון המזוגן, עד ששעה קודם לכניסת היו"ט היה המזוגן מוחלף למזוגן חדש, ומאוד התרגשתי לראות איך יש אדם שמניח את כל עיסוקיו בערב היו"ט למען תיקון מזוגן בבית המדרש, וזה במסירות נפש ממש, וידוע איך שצדיקים היה מחפשים זכותים לפני תקיעת שופה, ודבר זה מעורר זכותים של רחמים וחסדים למעלה בשמים, ובוודאי שתפילתינו והתקיעות יתקבלו לרחמים ולרצון בעו"ה.

ויעזור השי"ת שתפילתינו יתקבלו לרחמים ולרצון, ושנעורר על ידי התקיעות שהקב"ה יעמוד מכסא דין לישב על כסא רחמים, ושנוכה לכתובה ולחתימה טובה, ולשנה טובה ומבורכת, ולביאת גוא"צ בב"א.

לטעון להקב"ה שכמו כן יעמוד הוא מכסא דין לישב על כסא רחמים וירחם כבר על שארית נחלתו.

ומה שגרם לי להכריע לשנות את תוכן הדרשה, היה בזה שהנכם יודעים מכבר שההכנה שלי לקראת ראש השנה הוא בסידור ביהמ"ד לקראת היו"ט, ולא בלימוד כמה שעות, וב"ה שיש לי זכות לעסוק בענין נעלה זה, ובשנים האחרונות אני מתחלק עם הזכות עם הבחורים החשובים הי"ו.

והנה אתמול בעת סידור הביהמ"ד שמעתי קול רעש מוזר מאחד מהמזוגנים בעזרת הנשים, ותיכף התקשרתי לאדם ממתפללי בית מדרשינו המטפל במזוגנים שיבוא לתקנו, ומה גדלה פליאתי לשמוע שעה

באגלייטען דער יו"ט יום ב' ד'ראש השנה

אומר אינה מלכות, (שם ד לט) וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלוקים אין עוד, מלכות דברי רבי יוסי, רבי יהודה אומר אינה מלכות, (שם ד לה) אתה הראת לדעת כי ה'

בגמרא ראש השנה (לב:) תני לגבי הפסוקים שאומרים במלכויות: 'אמר רב הונא תא שמע, (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד, מלכות דברי רבי יוסי, רבי יהודה

והשבתי אשר ג' פסוקים אלו מרמזים כל אחד על תקופה אחרת בימים הנוראים, הפסוק 'שמע ישראל' רומז על ראש השנה וכנ"ל, 'וידעת היום והשבות אל לבבך' וגו' רומז לעשרת ימי התשובה, משום שיש בו הזכרת ענין התשובה, וכן שהקדים 'ידיעה' ל'תשובה', וכמו שאומרים בשמו"ע קודם 'אתה חונן לאדם דעת' ואח"כ 'השיבנו אבינו לתורתך וכו' והחזירנו בתשובה שלימה לפניך', שקודם שיעשה האדם תשובה צריך שיהא בו דעת להבחין בין טוב לרע (וכמו שדיברנו באריכות בשב"ק), ובזה יוכל לתקן את אשר עיוות, וכן יו"ט סוכות הרומז לתשובה מאהבה, יש בו רמז לענין הדעת, וכלשון הכתוב (ויקרא כג מג) 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל' וגו'.

ואח"כ על שמחת תורה רומז הפסוק 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד' וגו', וכמו שהביא ברש"י על הפסוק אתה הראת וז"ל: כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה, פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו שהוא יחידי, לכך נאמר אתה הראת לדעת.

הוא האלוקים אין עוד מלבדו, מלכות דברי רבי יוסי, רבי יהודה אומר אינה מלכות'.

ובאמת אין בפסוקים אלו הזכרת מלכות ה' בפירוש, אלא יחוד שמו יתברך, וממילא מובן מכך על מלכות ה' וביטול שאר הכוחות.

ובמחזור נוסח בית באסטאן מביא הערה על תיבת 'המלך' שהוא בגימ' 'כס יה'. ונראה לומר שכוונת הדברים, שעמלק הוא פוגם במלכות ה', ולאחר המלכת ה' יתברך אז יתוקן כסא מלכותו, והוא כענין 'ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה' (עובדיה א כא), ואח"כ 'והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד', שאז ימחה שמו של עמלק ועל ידי כן תתמלא מלכותו של השי"ת.

וזה הוא הביאור בפסוקים 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו', לרמז על ענין המלכת שמו על כל העולם, ולכן מזכירים באמצע פסוקי המלכויות 'ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל' וגו'.

ואנו עומדים היום בזמן עשרת ימי תשובה, ומסופר שפעם בא אחד לפני בעל הלב שמחה זצ"ל וביקש הסכמה לספר שכתב, אמר לו הלב שמחה: "גם אני באמצע לכתוב ספר, וביאר כוונתו שכן 'וכל מעשיך בספר נכתבים', וכל אחד כותב ספר מפורט ממעשיו, וצריך לראות שיהיה הספר ראוי ומקובל מהחל עד כלה, ובפרט בעשרת ימי תשובה האדם כותב ומכין את ספרו.

ויעזור השי"ת שנוכה לשנה טובה ומבורכת, ולגמר חתימה טובה, ולביאת גוא"צ בב"א.

וראותי היום ב'מחזור המפורש' על הנוסח של 'בספר חיים ברכה ושלום' וכו', שמדקדק על פי הגמרא בר"ה (טז:) שיש ג' ספרים נפתחים, וכאן מונה הרבה יותר מג' ספרים, בפירוט 'חיים' 'שלום' פרנסה טובה' 'גזירות טובות' וכו', ויש שביארו שהכוונה הוא שהשי"ת יכתוב בתוך הספר שיזכה ל'חיים ול'שלום' וכו', ואין הכוונה לפירוט של ספרים, אלא שמביא בשם תלמיד המהרש"ל שמצינו כן בפירוש ב'אבינו מלכינו' שפירש 'כתבינו בספר חיים טובים', 'כתבינו בספר פרנסה וכלכלה' וכו', ושם אין לתרץ כן, וא"כ הדרא קושיא.

לזכר נשמת

ב"ק אדמו"ד מסטדאזניץ זצוק"ל

הרה"צ רבי אשר מרדכי בן רבי ישכר בער זצוק"ל זי"ע

נלב"ע ביום ה' תשרי 'שלוש עשרה מדות'

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן